

Ioanne Krystoporski Vielunensi, Ioanne Sieninski de Gologory Halicienski, Ioanne Herbort de Fulsztyn Sanocensi et capitaneo Premysliensi, Nicolai Lisakowski Chelmensi, Paulo a Dzialyn Dobrzynensi et capitaneo Niessoviensi, Sigismundo de Czyzow Polanecensi, Petro Potulicki Przemecensi, Ioanne Koscielecki Biechoviensi et capitaneo Bydgosciensi, Paulo Szczawiński Brzeziniensi et capitaneo Sochaczowiensi, Simone Subski Inowlodensi, Stanislaw Sirakowski de Bogusławice Kowaliensi, Ioanne Szamowski Gostinensi, Stanislaw Kryski de Dobrzyń Raciążniensi, Raphaele Skladowski Conariensi, castellanis. Valentino Dembiński de Dembiany, cancellario Regni, Vartensique capitaneo, Petro Dunin Wolski, vicecancellario Regni, Gnesnensi, Vladislaviensi et Posnaniensi canonico, Hieronimo de Bużenin thesaurario Regni generali, Brzeznicensi et Krzeczowiensi salinarumque Cracoviensium praefecto, Andrea a Zborow marschalco curiae Regni, Radomiensique capitaneo, Stanislaw comite a Gorka Buscensi, Kolensique capitaneo, Stanislaw Cikowski de Woysławice, succamerario Cracoviensi, generalibus belli per ordines institutis capitaneis, Stanislaw Ossowski curiae Nostrae refferendario, cantore Gnesnensi, Cracoviensique canonico, Erasmo Dembiński decano Cracoviensi, cantore Sandomiriensi, Adamo Pilchowski praeposito Varsaviensi, Ioanne Borukowski praeposito Lanciensi, Cracoviensi et Varsaviensi canonico, Laurentio Goślicki decano Kielcensi, Cracoviensi, Vladislaviensi, Sandomiriensique canonico, Ioanne Demetrio Solikowski scholastico Lanciensi, Alberto Gadomski archidiacono Pomeraniae, cantore Posnaniensi et custode Volbóriensi, Matthia Kłodziński archidiacono Mednicensi, secretariis Nostris, Andrea Firley de Dambrowica Sandomiriensi, Nicolao Maciełowski succamerario Sandomiriensi et capitaneo Scepusiensi, Balthazaro Lutomirski Siradiensi, Ioanne Zamoyski Belzensi et Knissinensi, Petro Dunin Spoth Petricoviensi, Alexandro Łaszcz Chelmensi, capitaneis, terrarum vero nuntiis universis, ad praesentem conventum ex omnibus Regni palatinatibus missis, ac plerisque aliis nobilibus ad praemissa testibus. Stephanus Rex subscripsit.

VI. PRIVILEGIUM GENERALE TERRAE PODLACHIAE CONCESSUM

[28 MAJA 1576 R.]

Stefan z Bożej łaski król Polski etc. Wszem i każdemu z osobna, komu to wiedzieć należy oznaimujemy, iż posłowie województwa podlaskiego między innemi rzeczami prosili Nas o to, abyśmy przywilej nieboszczyka Króla Zygmunta Augusta sławnej pamięci około przywrócenia i inkorporacyji do Korony Ziemi Podlaskiej, w Lublinie na sejmie głównym koronnym i Wielkiego Księstwa Litewskiego dany¹, dostatecznie ku exekucyi przywiedli. Przez którą exekucyją stan rycerski, obywatele traktu łomaskiego i wońskiego, aby był wybawion i wyswobodzon od urzędów ziemskich i grodzkich, które im nie są należące, abowiem z wielką krzywdą swą bywają pociągani do różnych urzędów. Druga, aby obywatelom tamtego stanu rycerskiego własny powiat i urząd starości przez pewne komisarze Nasze na słusznym miejscu był naznaczon i od innych powiatów oddzielon, dla trudnego przejazdu przez rzekę Bug, i innych, które czasów niektórych zalewa i dla urzędów Ziemi Podlaskiej. Trzecia, aby dobra szlacheckie bez żadnego prawa przez starosty i dzierżawce odjęte i dobrom królewskim przyłączone, które prawdziwie przez słuszne pokazanie i dowód, że są ich własne będą pokazane, były im przywrócone. Około których dóbr aby komisarze, ktorebyśmy deputowali około naznaczenia i opisanja powiatu, mogli mieć dostateczną moc i władzę uznać i rozsądek uczynić i czyjeby własne były, przywrócić. Czwarta a ostateczna, aby zapisy przez proste listy uczynione długów, obligacyi i inne wedle zwyczaju traktu tamtego, iako się do tego czasu zachowało, pewne i mocne a ważne były. A iż My na ten czas będąc innemi pilnemi sprawami i potrzebami koronnemi zabawieni, nie mogliśmy tego wszego odprawić, odkładamy to na inny blisko przyszły sejm koronny. A jeśli ten dojdzie, tedy poruczamy i rozkazuj em rewizorom sejmowi tego na Podlasiu [do] rewidowania dóbr Naszych naznaczonych, aby około tych rzeczy wyżej opisanych na ten czas, kiedy rewizyją swą odpra-

¹ Por. wyżej nr LXXI, p. I: O Ziemi Podlaskiej. Przywilej przywrócenia Ziemi Podlaskiej do Korony Polskiej.

wować będą, też i około tych potrzeb posłów podlaskich dostateczną sprawę i kognicyją wzięli, i Nas [i] rady koronne na blisko przyszłym sejmie informowali, iakoby co w tej mierze najlepiej i przystojniej Nam była potrzeba uczynić ku dobremu i pożytecznemu obywatelom ziem tamtych, a nie z ubliżeniem też czyiem. Dla czego lepszej, pewniejszej [pamięci] list ten Nasz pod pieczęcią Naszą wydacieśmy rozkazali. Dan w Krakowie na sejmie koronacyjej **28 Maii 1576, Regni Nostri [anno] primo. Stephanus Rex subscripsit.**

VII. KONSTYTUCYJE SEJMU WALNEGO KORONACYI KRÓLEWSKIEJ [30 MAJA 1576 R.]

W Imię Boże amen. Ku wiecznej pamięci. Gdyż niepewna iest pamięć ludzka, zwykli są ludzie pismem to opatrować, czego wieczną pamięć mieć chcą. Przeto My Stephan z łaski Bożej Kroi Polski, Wielkie Książę Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieckie, Żmudzkie, Kijowskie, Wołyńskie, Podlaskie, Inflantckie, Siedmigródzkie etc.

1. Oznaimuiemy wszem wobec i komu to wiedzieć należy i potrzeba, iż gdyśmy za łaską a pomocą Bożą tu na to miejsce do Krakowa, gdzie Królowie Polscy zwykli być koronowani, przyiechali i za iego świętym błogosławieństwem koroną zwykłą iesteśmy koronowani, tedy według obowiązku posłów Naszych, w Warszawie na elekcyi Naszej będących, imieniem Naszym uczynionego i Naszego też także w Węgrzech, którym obowiązialiśmy się przy koronacyi Naszej, tego czegooby obywatelom koronnym ku pomnożeniu wolności ich potrzeba przyczynić, przyiąć i potwierdzić pewne artykuły niżej pomienione, do wolności i porządku ich potrzebne, z przyzwoleniem panów rad koronnych duchownych i świeckich i posłów ziemskich, postanowiliśmy.

2. A iż przodkowie Nasi wszelakie konstytucyje stanowić tak zaczęli, że ie na fundamencie utwierdzenia praw i swobod od przodków swych nadanych i postanowionych budovali, aby się nie znaczyło, żeby przez nowe stanowienia stare miejsca iuż nie miały. Tedy nie chcąc, aby o tym iaka wątpliwość być miała, uważywszy wszystko u siebie dobrze i z powinności i obowiązku Naszego, naśladując przykładu przodków Naszych, świętej pamięci Królów Polskich i Wielkich Książąt Litewskich, iakośmy to przysięgą i listem Naszym iuż warowali, tedy naprzód wszystkie przywileie, daniny, zapisy, dożywocia, prerogatywy, wolności i swobody, tak Korony Polskiej i Wielkiego Księstwa Litewskiego, iako ziem do nich należących, im wspólnie abo osobnie nadane, także też osob **privatarum personarum** któregołkowiek stanu, kondycyi, płci będących, miast, miasteczek i miejsc wszelakich osobnie nadane, duchowne i świeckie, ktoregołkowiek sposobu przez przodki Nasze Króle Polskie i Wielkie Książęta Litewskie i ziem z onemi złączonych, Króle, Książęta, Dziedzice, Pany tak we wszystkim, iako i w części ich, a osobliwie przez Kaźmierz Wielkiego, Ludwika Loissa rzeczzonego, Władysława Wtorego Jagiełłą rzeczzonego i bracią iego Witolda i Zygmunta, Wielkie Książęta Litewskie, Władysława Trzeciego, Kaźmierz Trzeciego Jagiełłowe syny, Olbrachta, Alexandra, Zygmunta Pierwszego, Zygmunta Wtorego Augusta, Henryka, Króle Polskie i Wielkie Książęta Litewskie, także też przez Mistrzów Pruskie, Arcybiskupy, Biskupy, Mistrzów, Preceptory, Inflantckie Książęta, Dziedzice i Pany Ziem Ruskich, Mazowieckich, **iuste et legitime emanatas et concessas** i prawu pospolitemu obu narodów nie przeciwnie, nadto prawa, ustawy, uchwały, statuta, konstytucyje, porządki, wolności i swobody na sejmiech koronnych ktorychłkowiek słusznie ustawione, a mianowicie wolności i uchwały na sejmie elekcyi Henryka Króla postanowione, k'temu to, co iest w Andrzeiowie, ku pomnożeniu swobod, wiecznie stanowiono, także zwyczaj; w czym tego dokładamy, że ani **specialitas generalitati**, ani **generalitas specialitati** w niczym nie ma derogować, k'temu kondycyje przez posły Nasze z stany koronnemi namówione i postanowione i przez Nas potwierdzone, ktorych wszystkich rzeczy wyższej omienionych opisanie, takiej mocy być chcemy, iakoby tu na tym miejscu słowo do słowa wpisane i wiedziane były, we wszystkich ich artykułach, punkciech, klauzulach, kondycyjach, utwierdzić i umocnić iesteśmy umyśli i postanowili. Iakoż utwierdzamy i umacniamy, skazując, że wieczną i niewątpliwą i nienaruszoną moc mieć mają. Bierzemy to na się, przyrzekamy i słowem Naszym Królewskim obiecujemy, że ie we wszystkich ich punkciech, artykułach, kondycyjach, klauzulach mocnie i nie-